

verder in dit nummer

Bidden

Bid en u zal gegeven worden... Een tekst die nogal wat boosheid kan oproepen. Veel mensen hebben wat afgebeden. Maar ze kregen niet waar ze om vroegen, en niet zelden keerden ze teleurgesteld God en de Kerk de rug toe. Ds Netty de Jong-Dorland in Meditatief Moment.

2

Uithof

Kent u ze nog: Jan, Jojanneke, Adriaan, Hester, Maarten, Marrit, Sander, Emma, Jan Willem en Hanneke? Deze jonge theologie-studenten stelden zich dit leesseizoen in Kerk in de Stad voor. Arie Moolenaar van de rubriek 'Uit den Hof' geeft een terugblik.

7

Luthers

Ds Catrien van Opstal neemt in 'Evangelisch-Luthers' afscheid van deze column. Daarmee verdwijnt het 'lutherse geluid' echter niet uit dit blad, want haar collega Christianne Karrer neemt de pen over. In de volgende jaargang, vanaf 31 augustus, beschrijft ds Karrer het leven van de Lutheranen in onze stad.

8

Janskerk

Theo Kralt, voorzitter van het College van Kerkrentmeesters, neemt in een artikel over het beheer van historische binnenstadskerken de Janskerk onder de loep. Een kerk met de respectabele leeftijd van ongeveer een millennium. De exploitatie er van is sinds kort uit de rode cijfers.

9

Levend en krachtig en scherper

Van 6 juni tot en met zaterdag 9 juni bezocht ik met een Duitse vriendin voor de tweede maal de Duitse

Kirchentage. De Evangelische Kirche Deutschland, waarin de gereformeerde en lutherse kerken zich verenigd

hebben, presenteert zich eens in de twee jaar en pakt dit groots aan.

Dina Bouman-Noordermeer

Deze keer vonden ze plaats in Keulen. Niet alleen waren de jaarbeurshallen vol van dit evenement maar ook op de pleinen in de stad trof je grote podia aan waar van alles gebeurde: musici, dansers, cabaretiers, sprekers wisselden elkaar af in een bonte rij. Ook de stadskerken droegen hun steentje bij: je kon er concerten bijwonen, kerkdiensten meemaken, en soms ook de inwendige mens versterken. Als je door de stad liep kwam je de 'Posaunenchor' (bestaande uit koperen blaasinstrumenten) tegen in de drukke winkelstraten. De kerk bepaalde de sfeer van de stad.

Het openbaar vervoer had extra materiaal en menskracht ingezet, politieagenten hadden het duidelijk beter naar hun zin dan de collega's die demonstrerende groepen in toom moesten houden in Heiligendam waar de G8 bijeenkwamen.

Hebreeën

Het thema van de Kirchentage 2007 in Keulen was genomen uit de Hebreeënbrief: 'Want levend en krachtig is het woord van God, en scherper dan een tweesnijdend zwaard.'

* Walter Willigenburg: "...85 procent van de kerken doet mee aan dit project..."

Ik kwam zaterdagavond half negen thuis, versleten, maar voldaan. Het is echt een belevenis wat je op die Kirchentage meemaakt aan lezingen, bijbelstudies, muziek en presentaties van wat er zoal in de kerk in Duitsland en in het buitenland gebeurt. Over de hele wereld vind je Duitse gemeenschappen en vele waren vertegenwoordigd, alsook niet direct kerkelijk gebonden organisaties zoals Amnesty International en vluchtelingenwerk.

Thema's

De bijbelstudies en de lezingen stonden allemaal in het teken van dat 'lebendig und kräftig und schärfer' (Hebreeën 4:12). De lezingen waren ingedeeld onder de thema's mens, maatschappij en wereld. Rechts en links kwamen er aan het woord, waren het vaak met

elkaar eens, maar evenzo vaak was men het fundamenteel oneens. En dat is mogelijk in een kerk waar de waardigheid van de mens hoog in het vaandel staat, waar tolerantie niet betekent dat je alle geschilpunten moet toedekken, maar wel dat je de ander accepteert in zijn anders zijn.

Er valt nog veel meer te vertellen, maar eigenlijk moet je het gewoon eens meemaken.

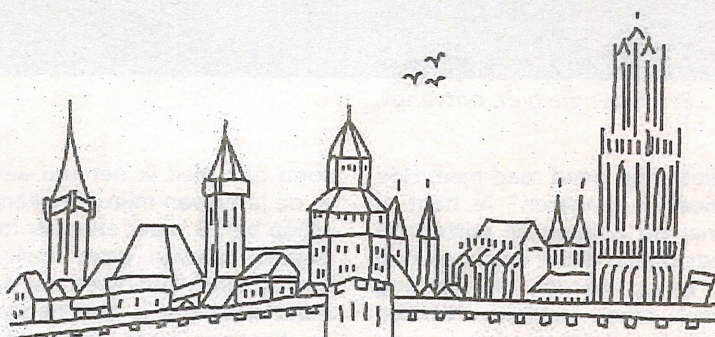
Het vorige week begonnen seizoen van Kerken Kijken is – het stond al eerder in Kerk in de Stad – een zilveren jubileum. Een kwart eeuw geleden was dit initiatief van de samenwerkende binnenstadskerken voor het eerst. De formule, kerken openstellen voor het publiek en rondleidingen geven door 'eigen' gidsen, bleek een gouden greep.

Tot en met zaterdag 8 september – de jaarlijkse Open Monumentendag – zijn weer twaalf bijzondere binnenstadskerken te bezichtigen. De organisatie verwacht een recordaantal van 50.000 bezoekers uit binnen- en buitenland.

Kerken Kijken in het zilver

In en bij de deelnemende kerken van Kerken Kijken Utrecht klinkt op de datum 7-7-'07 van 7 uur 's ochtends tot zeven uur 's avonds doorlopend muziek. Deze muziekestafette is geheel

gewijd aan het zilveren jubileum van Kerken Kijken. Kerkoren, organisten, musici en dirigenten zetten die bijzondere kalenderdag hun beste beentje voor.

Het Gregoriaans koor Utrecht bijt om 7.00 uur het spits af met de lauden van St Maartens translatie in de St. Catharinakathedraal. De estafette eindigt met delen uit een evensong door de Schola Davidica in de Janskerk. Vervolgens is het op het Domplein het Poverty Requiem. Wie dat wil, kan daar aan zelfs meedoen.

Het programma van de muziek-estafette is te vinden op www.protestant-utrecht.nl en op de website www.kerkenkijken.nl. De muziekestafette is, samen met een nieuwe reeks ansichtkaarten voor bezoekers, het cadeau van de kerkgenootschappen aan het jarige Kerken Kijken Utrecht.

Kerkblad dubbel of zelfs niet in de bus: hoe is het mogelijk?

De afgelopen nummers van Kerk in de Stad zijn met moeite, verlaat en soms zelfs niet bezorgd. Een fout van het landelijke administratiekantoor dat het adressenbestand levert, was er de oorzaak van dat veel lezers van Kerk in de Stad het vorige nummer tweemaal (in een incidenteel zelfs vier maal) in de bus kregen. Een zending gericht aan het gehele adressenbestand moest opnieuw worden aangemaakt, omdat niet bekend was welke abonnees het blad begin juni wel

en welke het niet hadden ontvangen. Honderden abonnees wachtten vier weken geleden vergeefs op hun kerkblad. Een paar duizend anderen hadden Kerk in de Stad wel gewoon op tijd, maar zagen een dag of zes later opnieuw een exemplaar op de deurmat belanden. Dat leverde verbaasde en soms zelfs boze reacties op ("wat kost dat allemaal..."). Omdat de oorzaak hiervan buiten het Stedelijk Dienstencentrum ligt, komen de kosten van deze gebrekkige verzending

voor rekening van de veroorzaker en niet ten laste van de Protestantse Gemeente Utrecht. Maar vervelend is het wel. Wij doen er al het mogelijke aan om een dergelijke fout in de toekomst te voorkomen en hebben hierover uitdrukkelijk met de hierbij betrokken leveranciers gesproken.

Laurent Paulussen,
Stedelijk Dienstencentrum PGU,
Peter van der Ros, hoofdredacteur

EXPLOITATIE EN GEMEENSCHAP ALS UITDAGING

Janskerk zit goed in haar jas

Bijna millennium oud

De Janskerk aan het Janskerkhof is een overwelfde basiliek met een gotisch koor. Deze voormalige kapittelkerk werd rond 1040 gesticht door bisschop Bernolf, waarschijnlijk als het noordelijke punt van het Utrechts kerkenkruis. Zodoende is deze binnenstadskerk bijna een millennium oud.

De Janskerk is in de loop van de eeuwen gewijzigd maar heeft grotendeels het elfde eeuwse karakter gehandhaafd. In 1947 werd begonnen met de restauratie van het koor. Bij de tweede restauratie 1977 – 1981 werd een nieuwe daktoren geplaatst en het Romaanse karakter van het schip benadrukt. De zeventiende eeuwse gevel aan de westzijde uit 1682, die na een tornado werd gerealiseerd, bleef hierbij behouden.

Het beheer, de exploitatie, het gebruik en het onderhoud van kerken is niet alleen in onze tijd een punt van aandacht geweest. In 1580 werd de Janskerk aan de Rooms-katholieke eredienst onttrokken. In 1656 kwam de kerk in het bezit van de Nederlands Hervormde Kerk en werd hier de stadsbibliotheek en later de universiteitsbibliotheek gevestigd. Deze bleef hier tot 1821. De kerk deed later dienst als kazerne en werd gebruikt voor houtopslag. Sinds 1981 vinden in de Janskerk de diensten van de EUG; oecumenische studentengemeente plaats.

Theo Kraft,

voorzitter beheercommissie Janskerk

In de bijzondere uitgave 'Vijf kerken herleven 1968–1988' van 17 juni 1988 van Hervormd Utrecht schrijft ds. Nico van Egmond, destijds als predikant verbonden aan de EUG, in een artikel 'De Janskerk: veelstromenland': "Bij de restauratie heeft de architect (ir. T. van Hoogevest) in overleg met de kerk besloten om niet alleen tot de oorspronkelijke toestand terug te restaureren maar om de verschillende fasen in de bouw

gehouden door de beheercommissie Janskerk. In deze zin vormt de Janskerk een kleine gemeenschap die bestaat uit de EUG, de huurders en de gebruikers. De huurders zijn naast de EUG, de uitgeverij De Tijdstroom, een cateraar-traiteur en een kosterswoning. In de beheercommissie wordt onderlinge afstemming tussen de gebruikers gedaan, komen de investeringen in de exploitatie, facilitaire voorzieningen, verwarming, verlichting, geluid en instandhouding en onderhoud aan de orde en worden de ex-

de jaren '90. Gedurende deze periode werd vanaf 1998 het beheer van de Janskerk geprofessionaliseerd. Ook financieel werden betere resultaten behaald.

Verhuur

Duidelijk is dat de PGU ook heeft moeten investeren om de exploitatie op een hoger en sluitend niveau te krijgen. Dit heeft er toe geleid dat vanaf 2005/2006 in de Janskerk een tweetal kostenbeheerders in dienst zijn van de PGU die zorgdragen voor een goede ontvangst, catering en het verhuren van de kerk. De marketing van de kerk verloopt actief, met onder meer een actuele website en een hieraan gerelateerde folder.

De verhuur van de kerk richt zich op alle passende gebruikers. In de Janskerk worden ontvangsten, recepties en diners gegeven.

Rijksmonument

Wat betreft het onderhoud draait de kerk mee in hetzelfde regime als de andere rijksmonumentale binnenstadskerken van de PGU. In de afgelopen jaren werden naast de uitbreiding van de kostenbeheerder formatie de volgende wijzigingen doorgevoerd: een nieuwe huurovereenkomst met de EUG voor een bedrag van € 15.000 per jaar geïndexeerd, de bijdra-

* Trouwdienst in de Janskerk (foto Peter van der Ros).

derhouden. Bij de uitreiking van de Prinses Margriet-prijs voor de zorg door H.K.H. Prinses Margriet kwam dit onlangs opnieuw tot uitdrukking.

Uitdagingen

In de komende jaren zullen op de agenda van de beheercommissie Janskerk naast de reguliere agendapunten staan: het nieuwe verlichtingsplan van de kerk, de stand van zaken van verwarming en energie en de instandhouding van de voorzieningen in de kerk.

Door de EUG zijn enkele ideeën voor het verbeteren van het liturgisch centrum ontwikkeld. Deze zullen geleidelijk aan – mede op basis van de fondsenwerving en sponsoring – hun beslag krijgen. Hierbij gaat het om onder andere om een nieuwe altaartafel, het aanbrengen van een kruis in het glas in lood en een andere verlichting. De ontwerper Willem Noyons is hierbij betrokken.

Autoluw

De consequenties van het verder autoluw maken van de binnenstad zullen moeten worden doordacht. De Janskerk heeft ook te maken met de ontwikkeling en opkomst van nieuwe toetreders en de markt op dit gebied. Dat betekent dat steeds moet worden nagedacht hoe de kerk aantrekkelijk gehouden kan worden voor passende evenementen door gebruikers en huurders in aansluiting op het kerkelijke gebruik.

Voor 2007 en 2008 worden geen ingrijpende wijzigingen in de omgeving van de kerk verwacht. Dit aspect is van belang. Enkele jaren geleden werd de HOV-lijn (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) naast de weg aangelegd. Bij de opgravingen kwam een aantal sarcophagen tevoorschijn waarvan er later

één door de gemeente Utrecht werd gerestaureerd die in de kerk werd geplaatst. Door de slechte bereikbaarheid gedurende de werkzaamheden liepen de verhuurinkomsten tijdelijk sterk terug.

Vooruitzicht

De Commissie Fondsenwerving van het CvK PGU heeft het plan om in 2008 een hernieuwde uitgave van 'Vijf Kerken Herleven' het licht te doen zien. Dat de Janskerk en de EUG hierin een goede plaats mogen krijgen.

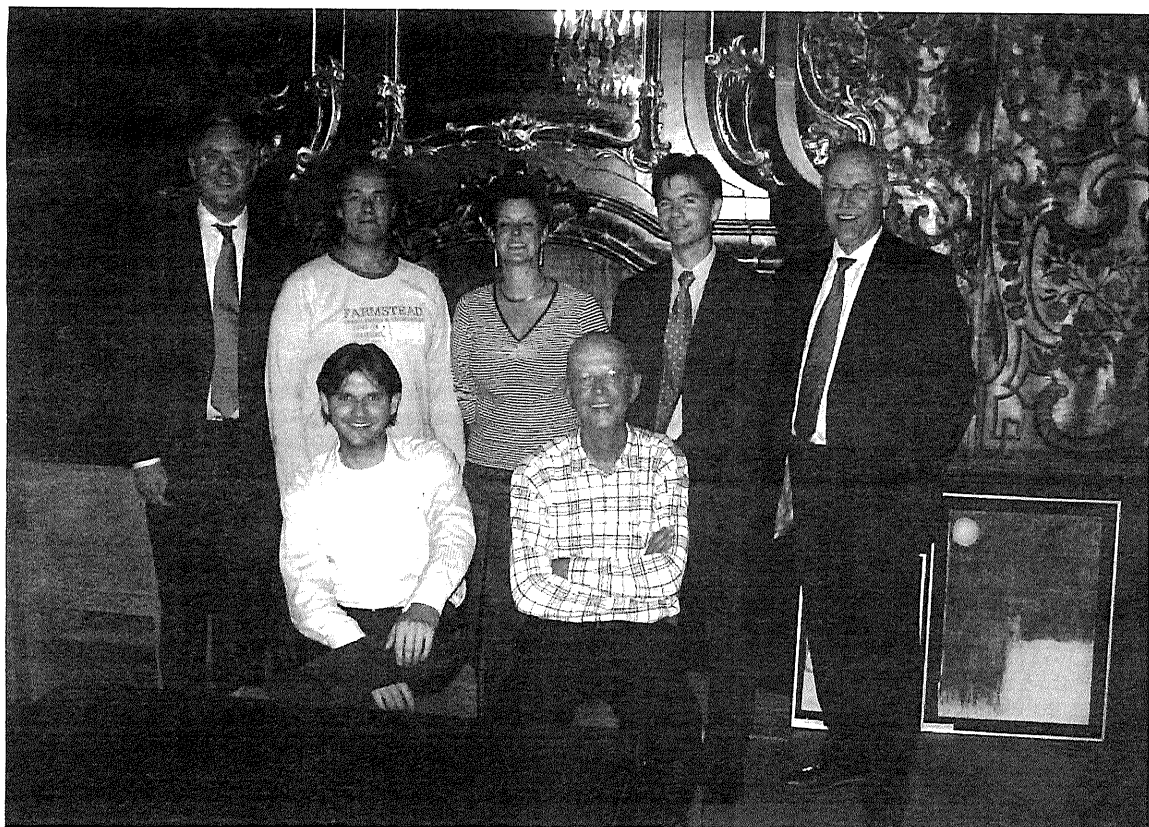
Bronnen:

'Vijf kerken herleven 1968 – 1988' uitgave van 17 juni 1988 van Hervormd Utrecht, artikel ds. N. van Egmond, 'De Janskerk: veelstromenland'. 'Je mag hier je jas uitdoen': een onderzoek van Bureau Bijzondere Beheer in opdracht van de Hervormde en later SoW-Gemeente Utrecht, najaar 2000. www.eug.studver.uu.nl/jkverhuur.htm. Jaarrekening 2006 PGU, Janskerk.

Positieve cijfers

De financiële administratie van de Janskerk wordt verricht door het Stedelijk Dienstencentrum (SDC) van de Protestantse Gemeente Utrecht, in nauw overleg met de kostenbeheerders.

De exploitatie van de Janskerk in de jaarrekening 2006 bedroeg € 164.494 aan de inkomstzijde en € 156.663 aan de uitgavenzijde. Een positief financieel resultaat derhalve van € 7.831. In deze exploitatie is de in bijgaand artikel genoemde bijdrage dotatie Onderhoudsfonds opgenomen. Ook over 2005 was het jaarresultaat van de Janskerk positief.

* De leden van de beheercommissie Janskerk. Staand van links naar rechts: Theo Kraft (voorzitter), Eric van den Berg, kostenbeheerder, Els van Egmond (secretaris), Jaap Roording, Laurent Paulussen, adjunct-directeur Stadelijk Dienstencentrum PGU; zittend van links naar rechts: Gert Wolf en Tejo van der Meulen, pastor EUG. Kosten-beheerder Herman Steur staat niet op de foto.

van de kerk te laten uitkomen. Een bouwwerk waarvan het schip romaans, het koor gotisch en de gevel barok is. Ruim, licht en schoon. Een gebouw samengesteld uit de vele tradities en stijlen dat zo heel aardig past bij de gebruiker ervan, de EUG."

Op het beheer en de exploitatie van de Janskerk wordt namens het College van Kerkrentmeesters van de PGU die hiervoor verantwoordelijk is, toezicht

terne belangen van de Janskerk behartigd.

Professioneel

Op initiatief en verzoek van de toenmalige SoW-Gemeente in 1997, werd in 2000 door de gemeente Utrecht het rapport 'Je mag hier je jas uitdoen' uitgebracht. Een onderzoek en marktverkenning voor nieuwe exploitatiemogelijkheden van de Janskerk naar aanleiding van de structurele exploitatie tekorten in de eerste helft van

ge dotatie Onderhoudsfonds Rijksmonumentale Binnenstadskerken PGU ad € 27.000 die sinds 2006 in de begroting Janskerk is opgenomen en de indexatie van de andere huurovereenkomsten.

Behalve de financiën spelen de bereikbaarheid van de kerk – parkeerproblematiek – en het karakter en de reikwijdte van de vergunningen een rol. Het is van belang dat met de omgeving en de gemeente Utrecht goede contacten worden on-